

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XII. Cena lista je \$4.00

Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., petek, 14. februarja (Feb. 14) 1919.

Subscription \$4.00
Yearly

Uradniški in upravniki prosto: 2657 So. Lawndale ave.

Office of publication:
2657 So. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4635.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

JUGOSLOVANSKA ZADEVA BO MORDA ČAKALA DO MARCA.

Wilson ne more biti razsodnik, dokler se ne vrne iz Amerike v Pariz. "Govora o Trstu ne sme biti niti ga ni", pravi italijanski člankar. Nov pritisk na Nemčijo.

Pariz, 13. feb. — Trnjevo vprašanje nove italijanske meje je še nerešeno. Italijanski delegat je mnenja, da ne bo prej rešeno dokler se predsednik Wilson ne povrne v Pariz. To bo enkrat sredi marca. Ako Wilson sprejme nalogu razsodnika na prešnjo Jugoslovov — in ne ve se, zakaj bi odklonil — je zdaj preveč zapošlen s problemom lige narodov, da bi vzel stvar takoj v roke. In Wilson bo zadevo dobro preiskal in proučil, predno izreče svojo razsodbo. Jugoslovenska delegacija upa, da je Wilson toliko poučen o stvari, da lahko razsodi pred svojim odhodom iz Pariza.

Wilson je storil vse, da bi se zadeva poravnala med Italijani in Jugoslovani samimi, ali brez uspeha. Formule, ki bi premestila širok prepad med obeima strankama, še ni. Vrhutega niti Italijani sami niso edini, kako se naj reši to vprašanje. Nasprotje je med italijanskimi delegati, kakor med italijanskim ljudstvom doma. Sonnino se kréevito drži londonske pogodbe in noče slišati o nobenem kompromisu. Na drugi strani pa deluje Orlando z ostalimi tremi delegati — Antonio Salandra, markiz Salvago Raggi in Tiaglia — za kompromis.

Dr. Mario Borsa piše v milanskem listu "Il Secolo", da vprašanja o Tridentu in Trstu sploh ni. O pravice Italije do Trsta ne sme biti govora in ga tudi ni. Edina točka, o kateri se razpravlja, je, čigava bo Dalmacija. Reka in vzhodni del Istre. Dalmacija spada k Italiji po londonski pogodbi, toda Borsa priznava, da po principu narodnosti imajo Jugoslovani prednost, kajti dalmatinski Italijani so v manjšini izvzeti v Zadru. Vprašanje glede Dalmacije torej ni težljivo in Orlando je v tem oziru precej poslušljiv. Ako Jugoslavija dovoli, da ostane Zader svobodna republika — kakor je bil Dubrovnik svoječasno — tedaj bo imela Dalmacijo. Vprašanje vzhodne Istre je tudi zelo lahko (!) z italijanskoga stališča. Trst je gospodarsko in politično središče Istre in Istra brez tega središča je brez vrednosti za Jugoslovane. Torej zopet kompromis. Italija da vse mogoče garancije istrskim Jugoslovom, ki pridejo pod njen soverenitet, dočim se Jugoslavija zaveže za enake garancije italijanski manjšini v Dalmaciji.

Edino težko vprašanje je Reka. Prebivalstvo Reke je po večini italijansko in po Wilsonovem principu narodnega samoodločevanja spada k Italiji; ali na drugi strani je Reka edina dobra luka za Jugoslavijo. Čehoslovaki so v Ogrsko, in po drugem Wilsonovem principu, da mora vsaka država imeti svoboden izhod do morja, bi Reka pripadla Jugoslaviji. Tako se gleda Reke tepeča dva principa in prihodnjih pet ali šest tednov se ima rešiti problem, kjer teh principov je važno.

(Tako blufajo italijanski imperialisti mirovne delegate v Parizu!)

Francoška opozicija je premaga na; dvakrat so se delegatje spravili.

Pariz, 13. feb. — Delegatje Amerike, Anglie in drugih držav so nadvaldali opozicijo francoskih zastopnikov, ki so hoteli začeti sestavo ustave lige narodov.

Konflikt je nastal, ko je prišla na vrsto točka, ki določa, kako naj liga postopa z državo, ki nepravilno napade svojega sosedja. Originalna točka se glasi, da liga v takem slučaju vporabi gospodarski bojkot proti uporni državi in

VOJNA STANE DEVET MILJONOV ŽIVLJENJ.

ŠKODA ZNASE 200 MILJARD, STROŠKI PA 197 MILJONOV.

Boston, Mass. — Vojni tajnik Baker je izjavil, da so vsi narodi v svetovni vojni doprinesli sledče življe: Izgubljenih je 9.000.000 življenj, lastnine je uničene za \$200.000.000, vojni troški za strelivo, orožje, opremo, prehrano in armado itd. znašajo pa \$197.000.000.

Ta proračun je sestavil ameriški generalni štab. Zagovarjal je ligo narodov, ker je edino sredstvo, da se ustavijo mednarodna armada, ki bo v slučaju kršenja ustave nastopila proti kralju. To pomeni, da bi v slučaju oboroženega napada vse druge države v ligi napovedale vojno napadalcu. Francoski delegat Bourgeois izvajal, da je namen skupščine je sprejeti stalno ustavo in narodne zakone.

DEPORTIRANI BO DO 8.000 TUJEZEMCEV.

Washington, D. C. — V naseljeniškem uradu govorje, da deportirajo 7.000 do 8.000 tujezemcev, ki so po naseljeniškem zakonu podvrženi deportaciji. Med njimi je največ navadnih zločincev, ki so bili znani že predkazovanimi ali so pa v Ameriki sedeli radi zločinov. Največ teh tujezemcev so prijeli v vojnem času in zaprli na raznih krajinah, ker jih niso mogli deportirati.

NA VOLILN DAN BO MOGOČE POCIVALO DELO V CHICAGU.

Chicago, Ill. — Neodvisna dežavna stranka je razpravljala o vprašanju, če ne bi bilo umeštvo, da na prvega aprila ostanejo vsi delavec doma, ko bodo mestne volitve.

Morton L. Johnson, tajnik, je podal izjavo, da voditelji običajenskih strank delajo že priprave, da zanesljivo "izvolijo" svoje kandidate. Dolžnost organiziranih delavcev je paziti na to, da bodo izvoljeni delavski kandidati, in zato je umeštvo, da prvega aprila ostanejo doma, da pazi na najemnike meščanskih strank in svojim prijateljem priporoči delavske kandidate.

ZELEZNICARJI IMAO DRUG NAČRT ZA REŠITEV ŽELEZNISKEGA VPRASANJA.

Washington, D. C. — Flenn E. Plumb iz Chicaga, zastopnik železničarjev, je priporočil senatnemu odseku za meddržavno državino, da naj ostanejo železnice pod državno upravo, dokler ni kongres izdelal načrta za stalno upravo železnice. Po njegovi sodbi zadostuje eden in dvanajst mesecov za rešitev tega vprašanja. S petletnim vladnim nadzorstvom niso zadovoljni železničarji, če uprava ne prekliče odredbe, ki predpoveje železniškim uslužbencem sodelovanje v politiki.

Železniški uslužbeni predlagajo za permanentno rešitev železniškega vprašanja sledeče: Vse železnice postanejo državna ladj; železnice naj obratuje ena sama korporacija, profit naj se razdeli enako med uslužbeni in vlado. Uprava naj bo sestavljena iz zastopnikov vlade, uslužbencev in občinstva. Vozniške cene se avtomatično znižajo, ko profit doseže gotovo mero. Komisija za meddržavno trgovino ostane, da uravna vozino.

Mr. Plumb je z dobrimi argumenti zagovarjal načrt uslužbenec. Med novimi pogoji je določen minimum nemške armade, medtem ko se imajo ostale čete takoj razoroziti pod nadzorstvom zavezničnikov in sovražnosti napram Poljski, morajo prenehati. Pogoji bodo objavljeni, ko jih maršal Foch predloži nemškim komisarjem v Trevesu.

Ruske stranke se priglašajo za konferenco.

Pariz, 13. feb. — Kakor kažejo znanja, ne bodo boljševiki sestavili konferenco z zaveznički na Prinevem otoku v Marmorskem morju. Zadaje dni so se prijavile delegate pod pogojem, če boljševiki sestanek štiri druge ruske vlade, izpraznijo letsko ozemlje. Priglasila se je krimskna vlada.

95,962 BOLNIKOV V ARMADI.

Washington, D. C. — Izkazila bolnišnice govorje, da je bilo dne 16. januarja v ameriški armadi 95,962 bolnikov in ranjencev. V mesecu decembru je bilo število bolnikov in ranjencev veliko večje.

MED NA NEPRIČAKOVANEM MESTU.

Winchester, Mass. — Ko so delavci popravljali staro ledenejo ob jezerni Wataieu, so naleteli med stenami na čebelj. Desetpalčni prostor v steni je bil pol satja, iz katerega so dohili 100 funkov medu.

VРЕМЕ.

Chicago in okolica: V petek sneg in mrzlo. Zapadni vetrovi.

ZAČASNA USTAVA NEMŠKE REPUBLIKE.

PREDSEDNIK IN KABINET STA ODGOVORNA ZBORNICI.

Weimar, Nemčija. — Sledče so glavne točke provizorične ustave nemške republike, ki je v veljavi toliko časa, dokler skupščina ne sprejme stalne ustave:

1. Namen skupščine je sprejeti stalno ustavo in narodne zakone.

2. Vse predloge začasne vlade, namenjene skupščini, mora odobriti državni odbor, v katerem so zastopane vse nemške svobodne države. Državni odbor sestoji iz članov kabineva vsake države in odbornikov večjih držav imajo po en glas na vsakih milijon prebivalcev; nobena država ne sme imeti večjega zastopstva, kot pa znaša ena tretjina vseh članov v odboru.

3. Državni odbor ima pravice adresirati skupščino vsak čas.

4. Meje svobodnih držav se ne smejo spremeniti brez dovoljenja prizadetih držav. Skupščina sprejme potrebne zakone v svetu teritorialnih sporov, toda v slučaju nesporazuma sme predsednik republike dati zadevo na splošno glasovanje.

5. Manj važne zadeve se naj rešujejo po stari ustavi, dokler ni sprejeta stalna nova konstitucija.

6. Predsednik izvršuje zadeve republike in ima oblast zastopati Nemčijo v rečih mednarodnega zakona. Podpisuje pogodbe s tujimi državami in sprejema poslance, toda napoved vojne in vsaka mirovna pogodba spada izključno v področje skupščine.

7. Skupščina izvoli predsednika republike na temelju absolutne večine. Predsednik posluje toliko časa, dokler ne bo izvoljen njegov naslednik na podlagi stalne ustave.

8. Vse civilne in vojaške naredbe predsednika so veljavne le tedaj, kadar jih odobri kabinet in kabinet je za vse svoje delo odgovoren skupščini.

9. Predsednik imenuje člane kabineva in kabinet obdrži vrhovno vodstvo nad armado in mornarico. Člani kabineva morajo imeti zaupnico skupščine.

10. Provizorična ustanova stopi takoj v veljavo čim je sprejeta.

Nemška republika zahteva pripomjanje.

Bern, 13. feb. — Iz Berlina poročajo, da bo dr. Erzberger, načelnik nemške komisije za premirje, zahteval, da zaveznički pripomjanje novo vladu nemške republike, ki je bila izvoljena na skupščini v Weimarju. Nemško ljudstvo se je po svojih zastopnikih izreklo za republiko in izvolilo vladovo svoji volji, kar je dokaz, da je zdaj v Nemčiji demokracija na krmilu.

Drugo poročilo se glasi, da so po vseh cerkvah v Weimarju zvoni zvonovi in pokali so topišči, kjer je bilo naznano, da je Edward izvoljen predsednikom republike. Prvič v zgodovini Nemčije je Edward izvolil svojo vladu.

Ameriške izgube v Sibiriji. Washington, 13. feb. — Glavni ameriški vojni stan v Franciji poroča, da je ameriška ekspedicija v Sibiriju izgubila do 9. februarja 324 mož. V tem številu so ubiti, umrli na ranami in v sled bolezni, ranjeni in izgubljeni.

95,962 BOLNIKOV V ARMADI.

Washington, D. C. — Izkazila bolnišnice govorje, da je bilo dne 16. januarja v ameriški armadi 95,962 bolnikov in ranjencev. V mesecu decembru je bilo število bolnikov in ranjencev veliko večje.

MED NA NEPRIČAKOVANEM MESTU.

Winchester, Mass. — Ko so delavci popravljali staro ledenejo ob jezerni Wataieu, so naleteli med stenami na čebelj. Desetpalčni prostor v steni je bil pol satja, iz katerega so dohili 100 funkov medu.

VРЕМЕ.

Chicago in okolica: V petek sneg in mrzlo. Zapadni vetrovi.

REVOLUCIJA NA RUMUNSKEM. KRALJ NA BEGU OBSTRELJEN.

Rumunci zahtevajo republiko. Angleški premogarji so zavrgli vladno ponudbo. Lloyd George pravi, da je ruski boljševizem močan. Stavke v Ameriki

Angleška premogarska organizacija šteje 800,000 članov in če ta velika armada preneha s kopanjem premoga, bo vrženi najmanj dva milijona delavcev z dela, kajti tovarne nimajo velikih zalog premoga in za domačo porabo ga je le malo v rezervi.

Premogarji zahtevajo (30 odstotkov plače, šesturni delavnik in podprtanjem premogokopov. Vlada jim je pa ponudila šestnajstih 60 oseb, 160 pa ranjenih v bojih med vojaki in demonstranti. Disciplina v rumunski armadi razpadala in gospodarski položaj je obopen.

Strajkarji napadli rumunskega kralja.

Kodanj, 13. feb. — "National Tidende" je objavil poročilo iz Bukarešta, da so strajkarji tamkaj napadli s kamencem kralja, ki ga je lahko ranila. Strajkarji odprto zahtevajo, da mora kralj abdicirati; na ulicah odmevajo klici: "Doli s kraljem! Živila republika!" V Bakurstu je bilo ubitih 60 oseb, 160 pa ranjenih v bojih med vojaki in demonstranti. Disciplina v rumunski armadi razpadala in gospodarski položaj je obopen.

Generalna stavka v Budapešti.

Bazel, Švica, 13. feb. — Iz Budapešte poročajo, da je tam generalna stavka. Vse delo počiva. Vitič, vodja slovaških socialistov, je bil aretiran v Bratislavu (Pressburg).

Vladne čete okupirale Hamburg. Nemiri v Berlinu.

Berlin, 13. feb. — Vladne čete so okupirale Hamburg, toda polnični boji z oboroženimi spartakovci se nadaljujejo. V mestu je razglaseno obsedno stanje, ki bo trajalo toliko časa, dokler ne bo doseglo spartakovski razročeni.

V berlinskih predmestjih so bil včeraj novi izgredi in boji med radikalnimi delavci in policisti.

35,000 RUDARJEV POČIVA.

Readin, Pa. — V štiridesetih rudnikih na antracitem premogovem polju so prenehali z delom za nekaj dni. Prizadetih je nad 35.000 rudarjev. Takega dočinka se ne spominjajo najstarejši rudarji po zimbi.

BREZPOSELCI DELAVCI SO SE POMNOZILI V TREH TEHNIIH ZA 13%

PROSVETA

GLASILLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$4.00 na leto, \$2.00 za polletje in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za polletje, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Januar 31-19) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnem potekla naročnina. Ponovito jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

KAJ JE GREH?

Anton Sojar, bivši župnik fare sv. Štefana v Chicagu, piše v Glasilu župnije sv. Štefana:

"Vsek katekizem uči katoličane, da je greh opravljati, to se pravi po nepotrebnem in z veseljem okrog raznašati resnične napake svojega bližnjega."

Še večji greh pa je obrekovati, to se pravi: lažnjive stvari govoriti zoper svojega bližnjega."

Tako modruje Anton Sojar, katoliški duhoven, o grehu, ki je študiral v semenišču, kaj je greh in ki mora vedeti kot strokovnjak, kaj je za katoličana greh.

On govori, kaj je greh in kaj je še večji greh. Greh je po njegovih zaključkih opravljanje, to je raznašanje resničnih napak svojega bližnjega po nepotrebnem in z veseljem. Še večji greh je obrekovanje, to je lažnjive stvari govoriti zoper svojega bližnjega.

Urednik "svetega" Glasila in pater Skaza, dva "brumna moža", najbrž svetnika že na tem svetu, katerima je gori nad oblaki in po njuni smrti zagotovljen najboljši prostorček, se po Sojarjevi definiciji greha nista zadovoljila z navadnim gřehom, ampak sta izvršila še večji greh, to je obrekovanje, če ju sodimo po golidi umazane in obreklije gnojnica "Bluffarjem našega naroda", ki sta jo razlila po S. R. Z., njegovem članstvu, njegovi eksekutivi in njegovem centralnem odboru.

Urednik je storil ta greh, ker je sprejel smažilo patra Skaze molče in mu še privolil, da ga je priobčil brez podpisa. Pater Skaza je duševni oče obrekovalnega zmašila, torej še večji krivec kot njegov podložnik — urednik, ker je vedoma pisal laži in sumničenja napram svojim bližnjim z namenom, da jim škodi.

Če taki može lažejo in obrekujejo, ki imajo druge svoje vernike učiti, da ne greše; če lažejo patri in uredniki svetih listov, natančno poučeni može o "strašnih" peklenskih mukah, ki čakajo vernike za storjene grehe, tedaj jim vračamo, da je njih vera navadno sredstvo, s katerim blufajo ljudi, da jim nosijo denar.

Ali stvar ima še drugo lice. Če bi S. R. Z. nabiralo prispevke za rimskega papeža in njegov dvor, pod pretveto, da nabira "mile milodare za ubogega ujetnika v Rimu", tedaj bi urednik in pater Skaza pisala o tem blufu, da se vrli može pri S. R. Z. žrtvujejo za sveto vero in narodno stvar.

Patra Skazo skominja po dolarjih, ki prihajajo v miljondarski sklad. Srece ga boli, da se njegovi prsti ne bodo smeli pritakniti tega denarja in izlil je golido obrekovalne gnojnica na S. R. Z., ravnajoč se po pregovoru: "Greh gre v meh, meh poči in greh ven skoči."

Časi se spreminja. — Sodnik A. Baldwin v Chicagu, ki je poznan, da je rad izdajal sodnijske prepovedi, je odklonil sodnijsko prepoved.

To je ravnočisti sodnik Baldwin, ki je pred leti izdal sodnijsko prepoved proti poljskemu dnevniku. List je lastnina "Poljske tiskovne družbe" in je zastopal interes usnjarskih in strojarskih delavcev. Sodnik je priznal, da je podpisal sodnijsko prepoved, ne da bi jo čital.

Ta sodnik je izdal sodnijsko prepoved proti štrajkajočim krojačem in šiviljam, proti strojnikom, restavracijskim uslužencem in drugim delavcem.

Zdaj je pa ta sodnik odklonil sodnijsko prepoved. Proti komu? No, proti družbi, ki lastuje naduljene železnice in ki povišala vožnjo od pet na šest centov.

Državni pravnik Hoyne je mislil, da najboljše služi ljudskim interesom, če vloži prošnjo za sodnijsko prepoved proti povišani voznini pri sodniku, ki je celo podpisal také prošnje, ne da bi jih čital.

Državni pravnik se je zmotil, kajti prošnja ni bila vložena, da se izda sodnijska prepoved proti štrajkajočim delavcem, ampak da se izreče proti privatni korporaciji za javne potrebuščine. To je pa povzročilo, da je sodnik pazno čital prošnjo in jo seveda tudi odklonil.

Iznajdba najmanjšega stroja je več pripomogla k napredku človeške družbe, kot pridige vseh fajmoštov na svetu.

Cimbolj narašča brezposelnost, toliko bolj se množe hudodelci. Kdo so torej zločinci?

DOPISI.

RACUN DOHODKOV OKRAJ. NEGA ELAGAJNIKA SRZ V ZAPADNI PENNA. ZA MESEC JANUAR.

Prejel od starega tajnika \$24.18, od društva "Zavedni Slovenci" št. 41 v Ambridge, Pa. \$7.25, Soc. klub št. 211 \$2.60, razni prostovoljni prispevki \$2.00, Louis Kever podaril \$1.00, društvo "Čoln na Ajdranskom morju", št. 360 v Coraopolis, Pa. \$68, slovenska naselbina Lawrence, Pa. \$115.00, samostojno podporno društvo 'Moon Run' \$8, društvo "Dobi bratje" \$5.00, prostovoljni prispevki nabrani v Canonsburg, Pa. \$13.50, društvo sv. Barbare v Federal, Pa. \$3.00, soc. klub v Meadow Lands \$10.75, nabrano na shodu \$33.55, rojaki na Imperial poslali po V. Petermu \$50, društvo "Postojnska jama" \$61.19, skupaj \$380.84, katero vsoto sem naložil začasno na v prvi narodni banki v Canonsburg, Pa.

Jože Ambrožič, blag. SRZ.

— \$1,000,000 —

Imperial, Pa. — Gledo delavskih ramen ne morem kaj posebnega pordčati, ker so iste, kot v drugih naselbinah. Premogokopi so pričeli obratovati le po dva ali tri dni v tednu, in še takrat se le malo zaslubi, ker prav nič ne odgovarja današnji draginji. Radi tega ne svetujem nikomur, da bi hodil sem za delom, ker ga je sploh nemogoče dobiti. Nobeden ni vesel teh neprostovoljnih počitnic, posebno ne oni, kateri imajo družine.

Nekateri pečlarji se pritožujejo, da jim je dolgčas, ker so sami in ker se ne morejo zavezati z boljšo polovicu za skupno "rajzo" na tem puklastem svetu. Toda, jaz jih ne razumem in jih le zavidam, ker so tako prosti in nimajo nobenih "trubelnov", kot n. pr. Z mojo zakonsko polovicijo sva živila nekdaj lepo skupaj in se še dobro razumela. Toda nekoga lepega dne so jo pa napadle neke vrste snuhe, kako jim je ime, mi ni znano, ter je "dezertirala" od mene z nekim John Janeom neznanom. S seboj je vzel hčerkico, toda na sinčka je pa pozabila. Je bolj črnih oči in črnih las. Njen "drugli" mož je bolj visoke postave in gleda izpod klobuka. Preej veliko uslužbo bi mi napravil vsak rojaka, aki mi jih naznani, kje da bivata. Sicer pa mislim, da se boderata tudi dva kaj kmalu ločita ter se naveličala živeti skupaj, ker ona je bolj vihvara ter se takoj naveliča takega živiljenja. Sicer je pa meni vseeno, kje da sta in kako se imata.

Louis Avguštin.

— \$1,000,000 —

Sublet, Wyo. — V tukajšnji naselbini si je končal živiljenje 3. februarja t. l. rojek Math More, domo nekje iz Dolenjskega. Prišel je iz Butte, Mont., nekaj pred 14. dnevi. Koliko časa je bival takoj v tej naselbini mi ni znano. Kakor so mi pripovedovali, je ves čas popival in najbrž se mu je umoril radi preveč zavžite alkoholne pijace.

V naši naselbini je ravnotako živiljenje za miljonski sklad.

Prepričani smo bili, da bo nam g. Kržeta, ki bi moral priti po končanem shodu v La Salle v našo naselbino. Toda čakali smo zaman. Čez nekaj časa je pa prišel nek rojek iz La Salle s poročilom, da je mr. Kržet odpotoval nazaj v Chicago. Vsi rojaki so bili razočarani ter so pričeli zabavljati, ker so zaman čakali na govornika.

S tem se je veliko škodovalo kampanji za miljonski sklad. Prepričani smo bili, da bo nam g. Kržet pojasnil celo stvar in posmen, ter nam tako pripomogel k uspešnemu nabiranju prostovoljnih prispevkov za miljonski sklad. Toda bili smo varani. Pri tem so mene najbolj "obirali."

S tem se je veliko škodovalo celemu gibanju v tej naselbini.

Kajti tukajšnji rojaki so preveč nezaupni in ne marajo prej prispevati v kake dobrodelne name, dokler niso natančno podučeni, v kake namene se nabira.

Seda je pri tem največ vzrok prema do zanimanja za napredne slovenske liste. Nekateri jih malo čitali ali pa nič. Radi tega se čuje vsakovrstno zabavljanie SRZ, čes, da je SRZ ravno isto, kot je bila pokojna Liga, in druge nezmyselne stvari.

Razumno je, da je nemogoče dobiti v vsako naselbino dobrega govornika, ker jih zelo primanjkuje ravno med Slovenci. Kajti jih imamo, so vse zaposleni.

Pozivljem tukajšnje rojake, otrešite se raznih neumnih predsednikov in sumnjenj. Za vzhled naj vam bodo druge slovenske naselbine, katerje tekmujejo, katera bo več nabrala za SRZ, in za miljonski sklad. Radi ponesrečenega zadnjega shoda ne smete povzeti radi tega, ker smo kupili častne diplome. Saj niso nič da.

se raje brigajo, da bodo izpoznavi svet kakoršen je.

Najlepša hvala vsem darovalcem. Prepričani naj bodo, da bo vsak cent prišel na pravo mesto in se porabil v namen, za katerega so darovali. V tej naselbini je okrog 80 Slovencev in od teh je v imenu za miljonski sklad 52 in dve Slovenci. Razumno je, da bi nekateri prav radi podarili, ko bi jim razmere dopuščale. Drugi pa niso hoteli. Nek rojek je še tako "navdušen", da se je izrazil, da so sploh ne mara, da bi njego in ne prišlo v ta imenik, ko je hotel nabireale plačati zan. Ne razumiem, kako da morejo še biti nekateri tako zagrizeni oboževali telji erknene Avstrije in njene gospodarice Nemčije. Menda so iz same trnoglavosti. Toda upam, da bodo že izpreobrnili in prej, kot bo prepozno zanje.

Opozorjam vse tukajšnje rojake, da se pridno udeležujejo rednih mesečnih sej, SRZ in da propagirajo to idejo med rojaki in nabirajo prispevke, vsak cent je dobro došel.

Somišljenik.

— \$1,000,000 —

De Pue, Ill. — Večinoma vse dopsniki se bavijo v svojih dopsih z miljonskim skladom in poročajo o gibanku za ta prepotrebni sklad.

Tudi v tej naselbini se Slovenci zavedajo tega važnega dela. Toda žal, da se še najde vedno ljudje, ki ne morejo pozabiti starih podprtih avstrijskih in še vedno pa še fidejiveri, to je, da vedno trdi svoje. Seveda nekateri razumejo položaja in obenem so tudi še nezaupljivi. Teli se ne more kritizirati, ker še niso imeli prilike slišati dobrega govornika, ki bi jim pojasnil vso stvar. Radi tega tudi ne moremo beležiti njenega uspeha, katerega smo načravali. V tej naselbini je nekaj zelo navdušenih rojakov, ki ne poznajo nobenih žrtev, samo da bi dosegli kak uspeh. Toda, dosedaj smo takoreko še brez uspeha.

Radi tega smo sklenili, da se potrudimo, da dobimo dobrega govornika, ki bi natančno pojasmnil tukajšnjim rojakom položaj Slovencev v starji domovini ter pomen SRZ in miljonskega skladova.

Ker je bil sklican v La Salle javen ljudski hsod, smo radi tega sklenili, da istega dne skličemo tudi v tej naselbini shod in da povabimo istega govornika, da pojasni tukajšnjim Slovencem celo gibanku. Za shod je bilo že vse pripravljeno in čakali smo edino še govornika. Najeli smo mestno dvorano v ta namen, razdelili lepake. Na dan nameravanega shoda, to je 26. januarja, so prišli Slovenci, Hrvati in Srbi ter napolnili dvorano do zadnjega kotača ter nestrpno pričakovali govornika, g. Kržeta, ki bi moral priti po končanem shodu v La Salle v našo naselbino. Toda čakali smo zaman. Čez nekaj časa je pa prišel nek rojek iz La Salle s poročilom, da je mr. Kržet odpotoval nazaj v Chicago. Vsi rojaki so bili razočarani ter so pričeli zabavljati, ker so zaman čakali na govornika.

V tukajšnji naselbini se je pričel zadnjo soboto večer t. j. 8. februarja tako žalosten slučaj; kateri nam ne dela nobene časti. V tukajšnji naselbini dobroznamen tržavec Frank Prelgar je namreč ustrelil rojaka John Luskarja, kateri se je nahajjal v tukajšnji naselbini na obisku pri svoji sestri. Pravi vzrok še ni znani. Ljudje pripovedujejo, da je John Luskar zamudil poučenkar, s katero se je hotel pletjati domov na Frontenac in radi tega se je namanil nazaj k svoji sestri. Šel je mimo igralnico, katera se nahaja v bližini postaje, v kateri se so prepričali igralci med seboj in delali velik nemir. Zraven igralnic se pa nahaja trgovina in poslopje Frank Prelgarja, kateremu pa ta vrišč in prepriči, da ne bi bil všeč, je vzel nabit samokres ter šel proti igralnici. Zagleda John Luskarja, kateri se je nahajjal ravno ta čas pred igralnico in misleč, da je to eden izmed prepričajočih igralcev, ustrelil proti njemu in ga zadel naravnost v celo, da se je John Luskar smrtno zadel zgrudil na tla. Umrl je v par minutah. Frank Prelgar se je izgovarjal, da je hotel razgrajati le prestrashiti, česar mu nihče prav rad ne verja.

Frank Prelgar je bil takoj a-
retiran in odpeljan v zapor, kjer sedaj premisljuje svojo prenag-
ljenos in nemirljivo dejanje.

Ustreljeni John Luskar zapu-
šča tukaj na Ringo žaluočo se-
stro, na Frontenac pa žaluoče
starši in dva brata. Star je bil

okrog devetnajst let ter je bil zelo dober sin ter velika pomoč
svojim staršem, katerega bodo

zelo pogrešali. Žaluočim star-
šem moje najiskrenje sožalje,

Tebi pa mladi rojek, ki si mora-
ti umreči prerane smrti, naj bo
lahka svobodna ameriška zemlja.

Poročevalka.

majo niti časa za svoje osebne o-
pravke. Poskušali bomo na vsak
način dobiti dobrega govornika
še pred zaključkom kampanje za
miljondarski sklad.

Prispevamo v ta prekoristni sklad, kolikor nam le dopuščajo razmere in okoliščine. Zavedati se moramo naše narodne dolžnosti in razumevati moramo položaj naših bratov in sester v starji domovini, katerim grozi imperialistična sužnost. Grozi jim, da bodo zopet razkosani in da ne bodo vživali toliko zaželeno svobodo, da katero so se borili že leta in desetletja. Ne smemo biti mlajši in brezbr

Deseti brat.

ROMAN.

Spisal Josip Jurčič.
(Nedeljavanje)

"Veste, kaj jaz porečem, možje!" se oglaši kmetič, ki je bil v prepriču o cesarju ostal v manjšini, "kadar bom jaz umrl, nič ne skrbim in malo mi je mari za to, ali bo šel kak gospodski človek za meno pogrebom ali ne. Kadar nisem mogel spati, sem premisljeval včasih v pravim, da ima Bog kinetovo molitev rajši kot gospodo. Saj še ne vem, če gospoda kaj moli ali nič. Le v cerkvi jo poglej! Pokonci stoji in še z ustimi ne gane. Bog ima kmečko molitev rajši kot gospodko, zato ker kmet več molitev storil".

"Kaj še, ti ne veš nič?", se oglaši Matevžek brž. "Če gospod le križ storil, pri Bogu menda več zaleži kot cel tvoj rožni venec. Le ti v praktiko poglej, kjer svetniki stoje, črni in rdeči. Pa razbiraj svetilke in videl boš, da so vši gospodskega stanu. Ta ima škofovo palico, ta kraljevo krono, ta ima bukve v rokah. Kmeti pa ne najdeš med svetniki in svetnicami ne".

Oni mož zardi od jeze, da se mu zopet omeče njegova beseda. Ta kaj se nečesa domisli, udari vsele ob mizo in zavpije: "Ni res, kar pravi! Sveti Gol na praktiki nima niti bukev, niti škofove kapice zraven sebe, ampak panj čebel nese na ramu. Kdo pravi, da ne bi bil kmet, če nosi čebel?"

"Jaz pravim!" vpije Matevžek. "Ti ne veš prav. Le poslušaj, bom jaz povedal! Zakaj se pa pravi v pregovoru:

Sveti Gal
panj čebel ukral!

On ni bil kmet in čebel ni imel v svojem uljanaku, ampak ukramel jih je bil priosedu. Zato je pokoro delal in šel potlej za svetnika v nebesa".

"Nemara, da je res tako", pravijo drugi.

Oni kmetič malo pomisli, vdruži udari ob mizo in pravi: "Pa je vendar tudi en kmet svetnik, recite, kar hoče. Zakaj se pa od svetega Zidorijusa pojde, da je bil kmet in da je ovčeve pasel na Ojški gori trinajst let?"

"Nu, naj bo!" pravi Matevžek. "Pa tega ne veš samo ti. Tudi mi vemo, da je bil sveti Zidorijus po prej kmet! Pa preden se je poobotal s svetim Petrom, da ga je pustil med svetnike v nebesa, je stopil v žolnirski (vojaški) stan, kakor pesem pravi. Saj se pojede:

Zvesto je cesarja služil,
še bolj pa gospod-Boga.

Ali se ne pojde tako?"

"Naj se!" odgovori oni. "Obreščak, kaj sem dolžan?"

"Nikar še ne hodi!" ga tolazi kričar.

"Nečem, da bi se kdo ujedal in mi vsako besedo omotel. Kar venu, to vendar vem, ne? Naj pa Matevžek govori, ki vse ve in zna".

"Toliko že kot ti! Zgaga sitna!" se huduje Matevžek.

"To se ve, praktiko boš marebil!" pravi oni, plača in jezen odide.

TRIINDVAJSETO POGLAVJE.

Že truplo moje bo trohnele, in glej... pa kaj sem in kako, to pač ne bo ljudi skrbelo.

Lermontov.

Ceravno smrt ni največje, ki more človeka zadeti, nam bode pritegnili vendar vsakdo, da je zdravje največje dobrota. To tem je pač posebno preverjen, kadar po dolgi bolezni zopet enkrat stoji zdrav pod milim nebom znepopisljivim občutkom, kakor da bi se danes rodil, kakor da bi bilo vse okrog njega novo in bolj prizajno kot kdaj prej.

To je cutil Marijan, ko je nekoga jutra črez dolgo zopet prvi sedel pred hišo.

Njegov stari oče je prav statil, ko je odlajajoče misli, da se utegne sna lotiti se druge bolezni. Ceravnik Venečelj je imel dokaj posla in hoje, preden ga je odvratil. Danes šele mu je dovolil, da sme iz hiše, dasi ga je svatil in mu zabičeval, naj se se vedno varuje.

Toda čisto veselje zopet dolga nega zdravja so Marijanom kazile druge misli. Čečeta ni bilo in se bče mu ni mogel povedati, kaj je šel. Ceravnik Venečelj je imel vsak dan dohajal na Polesce, nini hotel nicesar več povedati, kaj da je poloval nekam prej.

Toda čisto veselje zopet dolga nega zdravja so Marijanom kazile druge misli. Čečeta ni bilo in se bče mu ni mogel povedati, kaj je šel. Ceravnik Venečelj je imel vsak dan dohajal na Polesce, nini hotel nicesar več povedati, kaj da je poloval nekam prej.

pravkih. Slemenški graščak, ki ga je tudi semtretja obiskoval, je govoril še manj in stara Krivečeva ni vedela drugega povedati, kakor kar je videla tisto noč. Dejala pa je vedno, da morajo na Slemenicah več vedeti, ker je bil stari nazadnje tam, kakor so ljudje pravili.

Danes moram za gotovo izvedeti", si misli Marijan, vstane s svojega sedeža in koraka počasi proti Slemenicam. Noge se mu sibile pod koleni, tako da je potreboval trikrat toliko do grashčine kot drugekrati.

Prvo je videl Manico, ki je pod lipami sedela pred gradom. Bila je tako izpremenjena od poslednjega časa, bledega in bolj upalega lica. Ko ga zagleda, jo oblike za hip lažna rdečica; hitro vstane in mu seže v roko, rekoč: "Marijan, — že na nogah! To me prav iz sreca veseli. Naj bom jaz prva na Slemenicah, ki želi, da ti ostane zdravje stanovitno. Sedi, nemara si se slabotan".

Izpremenila si se, Manica! Morda si bila tudi i bolna?" pravi Marijan.

"Ne — zdrava sem".

Oba potem nekaj časa tiho sedita. Marijan gleda v tla, deklipa pa v svoje delo.

"Manica", izpregovori Marijan zopet, "nikej te nisem videl še tako blede. In prav žalostna se mi zdiš. To pa boli tudi menje, zakaj vkljup sva zrastla in vselej sem te imel rad — — ".

Mladieniču je zastala beseda. Videlo se je, da res čuti, kar pravi.

"Hvala ti! Lahko je, da se motiš. — Ali si danes prvikrat vstal? Ali ti ne bo škodovalo, da si se precej spustil tako daleč..." vpraša Manica, da bi napeljal zgorovico na drugo stran.

"Zmeniva se do kraja!" vpraša Marijan. "Gospod Venečelj mi je predvčerajšnjim pripovedoval, da sem jaz vzrok, da si žalostna. Natanko sem to reč premisli, pa nisem menil, da bi to šlo tako do sreca. Kaj ne, da sem jaz pravzaprav vzrok?"

"Jaz ne bi nikogar dolžila. In tudi kobi bil ti res vzrok, vem, da si nedolžen in ne moreš ničesar izpremeniti. Prosim te, pa ne kmet in da je ovčeve pasel na Ojški gori trinajst let?"

"Nu, naj bo!" pravi Matevžek. "Pa tega ne veš samo ti. Tudi mi vemo, da je bil sveti Zidorijus po prej kmet! Pa preden se je poobotal s svetim Petrom, da ga je pustil med svetnike v nebesa, je stopil v žolnirski (vojaški) stan, kakor pesem pravi. Saj se pojede:

Zvesto je cesarja služil,
še bolj pa gospod-Boga.

Ali se ne pojde tako?"

"Naj se!" odgovori oni. "Obreščak, kaj sem dolžan?"

"Nikar še ne hodi!" ga tolazi kričar.

"Nečem, da bi se kdo ujedal in mi vsako besedo omotel. Kar venu, to vendar vem, ne? Naj pa Matevžek govori, ki vse ve in zna".

"Toliko že kot ti! Zgaga sitna!" se huduje Matevžek.

"To se ve, praktiko boš marebil!" pravi oni, plača in jezen odide.

POSKUSITE TO MARAVNO SESTAVLJENO ZDRAVILA ZA JETRA IN ČREVA.

IMEJTE VEDNO DOMA PRI ROKAH.

To je dobro za gripe in tudi za obistne bolezni.

Ako hočete imeti izvrstno ekonomično zdravilo za zaprtnico, glavobol, omotico, bolna jetra, slab prebavo, nerednosti želoda, ne zabitte poskusiti to zdravilno zmes, katero priporečajo vsi izvedeni zdravniki. Prav nič skrivenostnega ni pri tem zdravilu temveč je nekaj kar je dobro znano zdravstveni vedi.

To staroznamo zdravilo iz raznih zelišč je prekušeno se vedno uporabila pri vseh ljudeh.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste veliko boljše takoj jutri. En dollar pravilno potrošen je vreden več kot sto doljarjev.

Naročite si zavoj LAXCARINA se danes in počuti se boste